

Predikan 7 juli 2019:

1141 ord

Dagens episteltext är ur ett brev som Paulus skrev till de tidiga kristna som bodde i Efesos. Han skriver om en Gud som är barmhärtig, som trots våra felsteg och allt dumt som vi människor ställer till med har "gjort oss levande" genom Kristus. "Han har gjort oss levande": jag tar dessa ord som min utgångspunkt idag.

Enligt den kristna tron står människan i en personlig relation till Gud från livets början. Gud älskar och välsignar sin skapelse. "Han såg att det var gott" som det står i första Moseboken. Vi är skapade till Guds avbild, Hans medarbetare på jorden. Skaparkraft och livsglädje är nerlagt i oss, de är vår arvedel. Det ligger alltså i vår natur att växa och blomstra och värna om varandra och den värld som vi har fått att förvalta. Vi är ämnade för detta.

Att bli det vi är ämnade för, att behålla kontakt med det djupaste och sannaste hos oss själva, att förbli levande är målet som vi ska hålla i sikte de gånger då vi kommer av oss, tappar kontakt med vårt eget djup och går vilse, gånger då vi missar målet genom att göra det som får oss att krympa istället för att blomstra, då vi ger efter för destruktiva tendenser och på så vis "dör" en smula. Sagt på ett annat sätt: de gånger då vi syndar, för som de flesta nog vet är ordet synd översättningen av ett grekiskt ord som betyder just: att missa målet.

Och det gör vi ofta. I ett brev som Paulus skrev till en annan församling finns ord som de flesta känner igen: "Det goda som jag vill, det gör jag inte och det onda som jag inte vill, det gör jag". Visst är det så. En människa rymmer många motsägelser. Olika krafter, utanför och inom oss själva, drar oss åt olika håll. Men den friska kärnan finns kvar hos oss, den anger riktningen.

"Guds ära är den fullt levande människan och den fullt levande människan skådar Gud" skrev Irenaues av Lyon som levde under andra århundraden. Du vet nog skillnaden mellan att känna dig öppen, mottaglig och engagerad i motsats till att vara likgiltig, modfälld och stängd, skillnaden mellan att vara "fullt levande" och att vara förkrympt och uttorkat i ditt inre liv, svårtillgänglig för Guds och människors tilltal.

Så tänk efter: när känner du dig levande? Jag har frågat bland mina vänner och fått olika svar. Men ofta beskrivs stunder av självförglömmelse, av närvaro och engagemang, stunder då livet känns "på riktigt", känslan av att lyftas över sig själv, att vara delaktig i något som sträcker sig längre än ens eget begränsade Jag. Stunder då det yttre och det inre, kroppen och själen, är i samklang med varandra. Stunder då man är sann mot sig själv.

I svaren tycker jag mig ana en förnimmelse om en potential, en rymd inom sig som inte alltid kommer till användning. "Skaparen vill mer och människan vet i sitt inre att hon är bestämt för detta mer". Om jag minns rätt var det KG Hammar som sade detta en gång i ett föredrag. Eller var det Dag Hammarskiöld? Hur som helst har orden blivit kvar hos mig. De har att göra med att vara "fullt levande".

Att vara "fullt levande". Det är mycket som motverkar detta i våra liv. Vardagsbekymmer tränger på, man tyngs kanske av oro för allt som sker i världen. Då är det lätt att förlora kontakt med det mest mänskliga, med kärlek, "bottenglädje" och entusiasm. Ordet entusiasm är förresten från ett grekiskt ord som betyder ungefär "Gud i mig"/"att vara i Gud.

Vi är skapta för att vara glada, levande, frimodiga, skapande personer. Vi är gjorda för att "leva inför Gud" som Per Frostensson skrev i det senaste församlingsbladet, öppna för vårt eget djup och för Gud. Men ibland bryts kontakten. Det finns många skäl till detta. För att förbli levande måste själen få näring. Den tillitsfulla öppenheten hos små barn, nyfikenheten och den skapande impulsen hos vuxna, kan kvävas på så många sätt.

Jag har ett exempel från mitt eget liv. Som barn i en sträng klosterschola på 40-talet lärde jag mig att en människa är belastad med synd redan då hon föds: "original sin" heter det på engelska, arvsynnen, det som vi bär med oss på grund av Adams och Evas svek. Vår ofullkomlighet, våra fel och brister, hölls alltid framför ögonen på oss. Det var som om vi hade "missat målet" innan vi ens hade börjat gå på vår livsväg. Det gav både skuld och skam som i varje fall hos mig aldrig helt har försvunnit. Det är ingen bra jordmån för att få en människa att blomstra.

Då jag var färdig med skolan vände jag ryggen mot allt vad religionen heter och kallade mig för ateist i över fyrtio år. Tanken om "original sin" var högst verklig för mig. Det tog lång tid att befria mig från föreställningen om människan som skadad från början och om Gud som en sträng och straffande gestalt. Först långt senare kom jag i kontakt med ett begrepp som kändes befriande – "original blessing" – arvsvälsignelsen. Om arvsynden sätter fokus på att vi föds som syndare på grund av det ursprungliga sveket sätter arvsvälsignelsen fokus på en levande relation till Gud, vår ursprungliga helhet och gemenskap med Gud, vår glädje i att bara finnas till som en del av det stora skapelseprojektet som vi är delaktiga i.

Det som Gud har skapat är alltså rent och gott. Det innebär inte att man blundar för det destruktiva i oss, visst finns det motsägande tendenser som strider i våra hjärtan och som lockar oss att välja det som inte är gott. Men det är inte det som ytterst definierar oss. Det är frågan om människosyn. Föreställningen om arvsvälsignelsen är att betona det möjliga hos oss, vår kreativitet och livslust, de vilande möjligheterna som väntar på att upptäckas och tas i bruk. Det vill säga att bli så levande som vi någonsin kan. Och att det finns ett personligt ansvar i detta.

Så vad gör mig levande? Vad inspirerar mig och fyller mig med liv? Vad väcker min entusiasm? Vad ger näring till min själ? Vi har olika svar. För en del är det tystnad och avskildhet, tid att tänka sina tankar utan kompass. För andra är det möten med människor, att vara i naturen, att dansa, se på konst, lyssna på musik, delta i en gudstjänst, odla sin trädgård, leka med barnbarn och så vidare. Det spelar ingen roll varifrån själen får näring, bara vi ser till att det får plats i våra liv.

"Att vara levande, det är lyckan, med många fönster i själen till att fånga livet därutanför", skrev Emilia Fogelklou. Jag märker hos mig själv att förmågan att känna mig levande kommer och går. Jag förlorar den och återfinner den och rätt som det är förlorar jag den igen. Jag kan inte säga "från och med fredag ska jag känna mig levande". Vad jag kan göra är att hålla mig öppen för mitt inre liv, för Guds tilltal. Att förbli levande är en process som aldrig tar slut. Startpunkten är nu.

